

БИО земеделие - нов поглед към Земята

Автор(и): гл. ас. д-р Василина Манева; доц. д-р Дина Атанасова

Дата: 04.05.2014

В съвременния свят съществуват няколко основни типа земеделие. Най-разпространеният е интензивният тип, който е свързан с все повече вложения на промишлени химични средства в земята, разработване на нова техника, нови технологии и др. Земята се разглежда като средство за достигане на максимално високи добиви при определена селскостопанска дейност. През последните десетилетия интензификацията води до негативни послердствия. Поради прекомерната употреба на синтетичните средства (пестициди, минерални торове, растежни регулатори) все по-осезаемо става замърсяването на заобикалящата ни среда. Освен че се влошават условията на живот, това води до съществено увеличаване на здравословните проблеми и на мероприятията по реабилитация на природата. Напоследък в световен мащаб все повече се признава нецелесъобразността от прекалената химизация. Особено обезпокояващо е, че 1/3 от замърсяванията се пада на селското стопанство. Затова през последните години голямо внимание се обръща на биологичното земеделие и в ЕС то заема 4,3%, а в Чехия, Австрия, Естония и Латвия – до 15,5%. За основоположник се смята Алберт Ховард (1873–1948). Биологичното земеделие (органично земеделие, природно земеделие, точно земеделие) е такъв тип земеделие, който изключва употреба на пестициди, химични торове, различни растежни регулатори, а също така и генномодифициран посевен материал.

Основният принцип е изучаване и поддържане на екологични системи, поддържане здравето на почвата и растенията като едно цяло. Биологичното земеделие разчита в максимална степен на сеитбообръщенията със застъпване на бобови култури, оползотворяването на растителните остатъци от фермите и на зелено торене, биологичната и агротехническата борба с вредителите (плевели, болести и неприятели), подходящи почвени обработки и хранене на растенията с органични торове, поддържането и подобряването на естественото плодородие на почвата, биологичното разнообразие на видовете и екологичния баланс на околната среда. Следващото по-високо стъпало е биодинамичното земеделие. То съществува повече от 80 години и е доста разпространено почти във всичките страни по света. Възниква като философия и теория върху курса от лекциите на д-р Рудолф Щайнер, които той чете през 1924 г. в земеделското имение на графовете Кайзерлик в Кобервиц, днешна Полша. По-късно те биват публикувани под заглавието „Духовно-научни основи за процъфтяване на земеделието“. Лекциите и отговорите на въпросите по време на курса са изключително богати по съдържание и обхватност на всички аспекти, свързани със земеделската работа. Този курс е рожденият час на биологично-динамичния селскостопански метод и с това на екологичното земеделие. От самото си начало в метода е включено създаването на една обхватна екология, която по-късно значително се развива след войните и справянето с техните последици.

Преди всичко Щайнер критикува изявения тогава материалистичен мироглед. Точно за неговото разширяване работи той, правейки в лекциите си една голяма дъга над човека, животните, растенията, минералите до Космоса с неговите слънчеви, лунни и планетни ритми. В тях идеята за разглеждането на земеделското стопанство, включващо всички тези елементи, като естествен организъм, като земеделска индивидуалност е централна. То представлява един затворен в себе си организъм, в който протичат процесите, и се свързва със света, както всеки друг жив организъм на Земята. Той би трябвало да произвежда почти всички свои необходими земеделски продукти. Това включва и едно целесъобразно животновъдство. Ханс Хайнце, един от основателите на изследователския кръг за биодинамично земеделие, пише за това: „Централен момент в земеделската и градинарска работа е свързването на всички дейности в растениевъдството така, че те да допринасят за изграждането на почвата, за поддържането и развитието на земния елемент“. Освен това обаче е и грижата за видовото разнообразие на растенията чрез сеитбообръщение, поддържане на полезащитни пояси и живи синори и оформянето на ландшафта. Уравновесяващите процеси, включващи дейността на дъждовния червей, пчелите и птиците, както и внасянето на компостиран биодинамичен тор от домашните животни, са от значима важност. Рудолф Щайнер показва как може да бъде използвано задълбоченото разбиране за взаимовръзките, познати на старото традиционно земеделие, като например приготвянето на компост, зеленото торене, поддържането на ливадите, но дава и други помощни средства, с които да се активират изграждащите и регулационни процеси.